

KAPLICA ŚW. JANA NEPOMUCENA

Wiele legend i symboli towarzyszy postaci świętego Jana Nepomucena, patrona spowiedników i szczerzej spowiedzi, duchowego opiekuna tej kaplicy. Urodzony w 1350 roku w czeskim Nepomuku koło Pilzna prezbiter, był kanonikiem w katedrze św. Wita, Waclawa i Wojciecha na praskich Hradczanach oraz spowiednikiem królowej Zofii Bawarskiej. Popadł jednak w niełaskę jej męża, króla Czech, Waclawa IV. Według przekazów dlatego, że nie chciał zdradzić tajemnicy spowiedzi królowej, czego domagał się podejrzewający ją o niewierność król.

Faktem jest, że w 1393 roku Jan Nepomucen został uwięziony, był torturowany, a następnie zrzucono go z mostu Karola do Wełtawy. Legendy mówią, że jego ciało odnaleziono, bo na tafli wody pojawił się krąg z gwiazd, który jest jednym z symboli świętego. Pochowano go w kościele Świętego Krzyża w Pradze, a z czasem przeniesiono do grobowca pod katedrą na Hradczanach.

Według katolików Nepomucen ma chronić przed wzburzonymi wodami i powodzią, a z drugiej strony - przed suszą. Dlatego jego figury, zwane nepomukami, były przez wieki licznie ustawiane nad wodami, przy mostach, polach czy przy skrzyżowaniach dróg, ale również na placach publicznych i kościelnych. Barokowa figura świętego stoi m.in. na placu katedralnym, przy plebanii.

Nepomuki poznać łatwo po kilku atrybutach: przywoływanym już gwiazdach wokół głowy świętego, palcu na ustach, zamkniętej księdze czy kłódce symbolizujących milczenie albo trzymany w dłoniach krucyfiks czy męczeńskiej palmie. Święty jest patronem księży, flisaków, budowniczych mostów, młynarzy, a także ludzi niesłusznie osądzanych i obmawianych.

Kult Jana Nepomucena zaczął się już w XIV wieku, po śmierci króla Waclawa. Nepomucen beatyfikowany został jednak dopiero w 1721 roku przez papieża Innocentego XIII, a kanonizowany 19 marca 1729 przez Benedykta XIII. Jego liturgiczne wspomnienie Kościół Katolicki obchodzi 21 maja. W Katedrze Opolskiej patronuje kaplicy spowiedzi odnowionej niedawno w ramach polsko-czeskiego projektu przez parafie katedralne diecezji opolskiej i ostrawsko-opawskiej.

Jeszcze niedawno stała tu zabytkowa chrzcielnica z najstarszym herbem Opola. Podczas prac konserwatorskich przeniesiono ją jednak do lewej nawy kościoła, a w kaplicy dokonano ciekawego odkrycia. Pod posadzką, w przyziemiu, odsłonięto ceglany oktagon, czyli ośmiokątną budowlę, z góry zabudowaną cegłami. Spójrzcie uważnie pod stopy, bo dla upamiętnienia tego odkrycia zaznaczono na niej zarys oktagonu. Mogła to być otwarta chrzcielnica, studnia albo grobowiec - tego z całą pewnością być może nie dowiemy się nigdy... Badania w trakcie remontu zarzucono z konserwatorskiej troski o miejsce.

Ale to nie koniec! Podczas renowacji odkryto tu także pochodzącą prawdopodobnie z pierwszej połowy XIII wieku cegłę palcówkę o wątku romańskim, czyli takim, w którym dwie długie cegły przeplatano jedną krótką. Pochodzące z późniejszego okresu dziejów zwieńczenia nieco niższych pierwotnie ścian i sklepienia kaplicy pozostawiono dla kontrastu pod warstwą tynku, by zaznaczyć dokąd pierwotnie sięgały romańskie ściany.

Odkrycia te mają wielką wartość historyczną, bo potwierdzają istnienie przed wiekami, w miejscu obecnej Katedry Opolskiej, romańskiej świątyni. Wciąż nie do końca rozstrzygnięte wątki pozwalają natomiast stawiać hipotezę, że najstarszy, XIII-wieczny fragment katedry mógł być częścią większego systemu obronnego miasta...